

M

OPEN MONUMENTENDAG Utrecht

**Weerbaar Erfgoed:
Utrecht beschermt!**

**Zaterdag
12 september 2026**

10:00 - 17:00

openmonumentendagutrecht.nl

87

opengestelde monumenten

WELKOM BIJ DE 40STE EDITIE VAN OPEN MONUMENTENDAG UTRECHT!

Al veertig jaar openen Utrechtse monumenten op de tweede zaterdag van september hun deuren om inwoners en bezoekers kennis te laten maken met het rijke verleden van deze stad. Dit jubileumjaar staat in het teken van Weerbaar Erfgoed: Utrecht beschermt! Het thema laat zien hoe het erfgoed door de eeuwen heen de stad heeft beschermd tegen vijanden, natuurgeweld, ziekte of armoede. De monumenten vertellen daarmee verhalen over bescherming en veerkracht, van Utrecht en haar inwoners.

Tegelijkertijd herinnert het thema ons eraan dat ons erfgoed zelf ook bescherming nodig heeft. Het erfgoed is bepalend voor de identiteit van onze stad en het verleden laat zien dat het niet vanzelfsprekend is dat monumenten de eeuwen zomaar doorstaan. Juist door deze bijzondere plekken te blijven koesteren en door te geven, zorgen we ervoor dat toekomstige generaties hun verhalen kunnen blijven ontdekken. Erfgoed beschermt ons en wij beschermen ons erfgoed.

Dat laatste is tijdens Open Monumentendag extra zichtbaar. Vele monumenteigenaren, organisaties, fondsen, sponsors, vrijwilligers en gidsen zetten zich in om de 87 monumenten gratis open te stellen en hun verhalen tot leven te brengen. Zij laten zien dat we ons erfgoed koesteren en doorgeven.

Veel plezier vandaag!

Teun Bonenkamp, namens Stichting Open Monumentendag Utrecht

De organisatie van de Open Monumentendag Utrecht is in handen van de Stichting Open Monumentendag Utrecht. Het bestuur bestaat uit:

Teun Bonenkamp (voorzitter), Rune Sassen (secretaris)
Steeff Klop (penningmeester), Glenn Zevenbergen (algemeen bestuurslid)

De praktische organisatie van Open Monumentendag Utrecht wordt gedaan door projectcoördinator Evelien van der Kooi
(Evelien van der Kooi - Marketing, Communicatie & PR).

Colofon programmaboekje:

Tekst en redactie: Glenn Zevenbergen, Evelien van der Kooi, Rune Sassen
Vormgeving: Loes Jongerling
Fotografie: D.C. Goossen, Het Utrechts Archief, Fotodienst GAU,
Gemeentearchief Utrecht, Coen Koppen,
Bas van Setten en Koen Laureij.

ZO BELEEF JE OPEN MONUMENTENDAG UTRECHT

In dit programmaboekje vind je alle 87 monumenten die op zaterdag 12 september hun deuren openen. Elk monument is ondergebracht in één van vijf subthema's. De thema's geven elk een eigen inkleuring aan het algemene thema van de dag **Weerbaar Erfgoed: Utrecht beschermt!**

Kijk op openmonumentendag.nl voor meer info over de panden.

Naast het bezoeken van de opengestelde monumenten, is er tijdens Open Monumentendag Utrecht nog veel meer te doen.

Infotent Domplein

Bij de infotent kun je tussen 10:00 en 17:00 terecht voor programma-informatie, tips van onze vrijwilligers, routes en antwoorden op al je vragen. Ook haal je hier je gratis tickets voor de wandelingen en fietsroutes met gids.

Monumentenmarkt

Op de Monumentenmarkt in de Pandhof van de Dom leer je meer over het werk van erfgoedorganisaties Gilde Utrecht, Utrechts Klokkenluiders Gilde, Sharing Arts Society, Broer en De Bruijn, Stichting Vlam, Monumentenwacht Utrecht en het Utrechts Geveltekenfonds.

Juniorgidsen

Leerlingen uit groep 7 en 8 van Montessorischool Buiten Wittevrouwen vertellen op hun eigen enthousiaste manier over de geschiedenis van het Domplein. Sluit ieder half uur tussen 10:30 en 16:00 aan bij een korte wandeling met zo'n Juniorgids. Startpunt: de Pandhof van de Dom.

Stadswandeling De ommuurde stad door Gilde Utrecht

Tijdens deze stadswandeling ontdek je de resten van de oude Utrechtse stadsverdediging. Je hoort verhalen over o.a. de stadsbuitengracht en de bolwerken en bastions die Utrecht eeuwenlang beschermden. Starttijden: 10:30, 11:30, 12:30, 13:30, 14:30 en 15:30. Startpunt: Domplein. Haal je gratis ticket bij de Infotent op het Domplein.

Stadswandeling historisch wervengebied

De Utrechtse werven zijn wereldberoemd en geven de stad haar unieke karakter. Ga met een gids van de gemeente Utrecht mee langs de grachten, werven en werfkelders en ontdek hoe dit bijzondere erfgoed door de eeuwen heen is ontstaan én bewaard gebleven.

Starttijden: 11:00, 12:00, 13:00, 14:00, 15:00 en 16:00. Startpunt: Stadhuisbrug 1. Haal je gratis ticket bij de Infotent op het Domplein.

Stadswandeling Lombok met Migrantour Utrecht

De tours van Migrantour Utrecht worden ontwikkeld en begeleid door Utrechters met een migratieachtergrond. Onderweg hoor je persoonlijke verhalen en ontdek je hoe verschillende gemeenschappen hun stempel hebben gedrukt op Utrecht. Starttijden: 11:00, 13:00 en 15:00.

Reserveer je plaats via de QR code. Let op: Engels gesproken!

Fietsroute: watererfgoed

Al meer dan tweeduizend jaar leven Utrechters langs het water, en beschermen ze zich ertegen. Generaties bestuurders zorgden voor bescherming tegen overstromingen en wateroverlast. Tijdens deze fietstocht rijd je langs grachten, singels, kanalen en monumentale sluiscomplexen en krijg je inzicht in het waterbeheer van vroeger en nu. Haal je gratis ticket bij de Infotent op het Domplein. Starttijden: 11:00, 13:00 en 15:00. Startpunt: het Domplein. Aanboden door Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

Lezing Bakkerspoort door Karakter Erfgoed

In 2024 is de Bakkerspoort aan de Mariastraat 28 gekocht door Stadsherstel Utrecht. In hun opdracht voert architect en erfgoed specialist Karakter Erfgoed nu een studie uit naar de mogelijkheden voor herbestemming. Om 11:00, 13:00 en 15:00 geven zij in Sociëteit De Vereeniging (Mariaplaats 14) een lezing over hoe zo'n herbestemming van een monument in zijn werk gaat.

BEZOEK ERFGOED AAN DE PLOMPETORENGRACHT!

OPEN
MONUMENTENDAG
UTRECHT

Sinds 2024 is de afdeling Erfgoed van gemeente Utrecht gevestigd op de Plompetorengracht 15a-17. Naast kantoren, een archeologische werkplaats, een bibliotheek is er ook ruimte om het verhaal van Utrecht te vertellen.

Tijdens Open Monumentendag is de tentoonstelling Werken met Utrechts Erfgoed de hele dag te bezoeken, en in de middag organiseren we lezingen.

Lezingen

13:30

Van moeras tot terras.

Archeologisch onderzoek op het enige middeleeuwse plein van Utrecht
– *Gerben Beeuwkes*

14:30

Ten strijde! Te water?

Een beknopte geschiedenis van de Waterlinie in Utrecht
– *Vera Kuijpers*

15:30

Over dierenpoten en duimafdrukken.

Inventarisatie van de oudste bakstenen in Nederland en Utrecht
– *Daan Schaars*

Erfgoed Utrecht

Plompetorengracht 15a - 17
3512 CC Utrecht

Gemeente Utrecht

De stad staat paraat: bescherming tegen oorlog en geweld

In het Wilhelminapark staat de betonnen kolos **EXbunker**, die recent nog overwoekerd in de bosjes lag. Inmiddels is hij beschermd, als een herinnering aan oorlogsvoering in de stad. Voor veel vroegere Utrechters was geweld dichtbij, ook als je niet als kruisvaarder voor het **Ridderlijke Duitse Huis** opereerde. Versterkte huizen, zoals **Stadskasteel Oudaen**, of Huis Zoudenbalch met de **Bakkerspoort**, maakten duidelijk dat waakzaamheid nodig was. Stadsmuren en singels, later uitgebreid met wachttorens en bastions zoals **Sterrenburg**, sloten Utrecht af voor binnendringers. De waakklok in de **Buurtoren** kondigde het openen en sluiten van de stadspoorten aan. Beschermheilige Sint Maarten bood Utrechters hoop in tijden van rampspoed en vind je in de vensters in de **Pandhof** bij de **Domtoren**.

Utrecht was in de middeleeuwen rond het Domplein ontstaan, wellicht omdat geloofsverspreider Willibrord zich hier goed kon verschansen achter restanten van het Romeinse fort op deze plek. Wie wil weten hoe zo'n fort eruitzag, kan **Castellum Hoge Woerd** bezoeken. Vele eeuwen later waren het opnieuw forten, zoals **Fort Blauwkapel** en **Fort De Bilt**, die samen met nationale legers de ommuring van Utrecht overbodig maakten. Op de plek van bastions kwamen openbare gebouwen, zoals **Gevangenis Wolvenplein**, of Dudoks **Stadsschouwburg**.

Kunst zal alle geweld overwinnen, suggereert het bladgoud op de gevel. Samen met onze democratische instituties, zoals het **Stadhuis** en het provinciebestuur (lang gevestigd in **Paushuize**), het **Academiegebouw** als symbool voor rede en de **Oude Rechtbank (Het Utrechts Archief)** zijn er dus genoeg alternatieven voor wapengekletter!

1 Pandhof van de Dom

Domplein 29

- Monumentenmarkt met Gilde Utrecht, Utrechts Klokkenluiders Gilde, Sharing Arts Society, Broer en De Bruijn, Stichting Vlam, Monumentenwacht Utrecht en het Utrechts Geveltekenfonds

2 Academiegebouw Universiteit Utrecht

Domplein 29

- Rondleidingen door het Academiegebouw tussen 10:00 en 13:00
- Korte lezingen door leden van Sociëteit De Constructieve om 13:00, 13:15, 13:30, 14:00, 14:15, 14:30, 15:00, 15:15 en 15:30

3 Domtoren

Domplein 21

- Elk half uur een rondleiding tussen 10:00 en 16:30

Fort Blauwkapel en kerkje Blauwkapel

4 Paushuize

Kromme Nieuwegracht 49

- Let op: open van 10:00 tot 16:00
- Rondleidingen door het gebouw
- Photobooth

5 Buurkerk en toren (Museum Speelklok)

Steenweg 6

- Let op: open van 13:00 tot 17:00
- Rondleiding langs fresco's

6 **Bakkerspoort**

Mariastraat 28

- Let op: niet geopend voor bezoek, alleen van buiten te bekijken
- Lezingen om 11:00, 13:00 en 15:00 in Sociëteit De Vereeniging over de herbestemming van de Bakkerspoort door Karakter Erfgoed

7 **Stadskasteel Oudaen**

Oudegracht 99

- Rondleidingen en een ontdekkingstocht via QR-codes

8 **Stadhuis Utrecht**

Stadhuisbrug 1

- Presentaties door Oud-Utrecht over weerbaar en bedreigd erfgoed

9 **Het Utrechts Archief**

Hamburgerstraat 28

- Tentoonstelling 'Terug naar Tivoli' van 10:00 tot 17:00
- Gratis rondleiding 'Hamburgerstraat 28: de Paulusabdij en de Rechtbank' tussen 10:30 en 15:30
- Gratis rondleiding 'Bevrijding & bezetting' tussen 11:00 en 16:00
- Gratis Familie Route 3 t/m 12 jaar tussen 10:00 en 17:00

10 **Stadsschouwburg Utrecht**

Lucasbolwerk 24

- Rondleidingen met gids door het monumentale gebouw om 10:00, 11:20, 12:40, 14:30 en 15:50. Reserveren via de website van Stadsschouwburg
- Open studio van dansvoorstelling Biotopia | SHIFFT van 13:00 tot 16:00

11 **Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht**

Springweg 25

- Let op: open van 10:00 tot 16:00

12 **Gevangenis Wolvenplein**

Wolvenplein 25

- Bezoekers kunnen een deel van Bolwerk Wolvenburg bezoeken dat normaal niet toegankelijk is

13 **EXbunker**

Wilhelminapark 24A

- Tentoonstelling van een pas afgestudeerde kunstenaar

14 **Fort aan de Biltstraat**

Biltsestraatweg 160

- Rondleidingen van Gilde Utrecht over de geschiedenis van fort, tussen 11:00 en 15:00

15 **Fort Blauwkapel en kerkje Blauwkapel**

Kapeldwarsweg 21

16 **Castellum Hoge Woerd**

Hoge Woerdplein 1

- Rondleidingen om 11:00 en 13:00

17 **Bastion Sterrenburg**

Sterrenburg 1

- Let op: open van 12:00 tot 17:00

Academiegebouw Universiteit Utrecht

Utrechtse
Maatschappij tot
Stadsherstel NV

Restauratie, renovatie
en beheer
van monumenten

HET REFECTIEHUIS | NIEUWEGRACHT 205

Foto: Ton Verweij

Het Refectiehuis werd in 1651 gebouwd met het rijtje witte huisjes aan de Agnietenstraat uit 'zorg voor de armen'. Na restauratie van de buitenkant is nu de binnenkant aan de beurt.

Ruth van der Puijl, UMF projectleider restauratie, werkt met veel liefde aan dit pand: 'Het is bijzonder dat dit pand in verbouwing te bezoeken is, en je de historische keuken met schildpadtegeltjes kunt bewonderen!'

Vaste grond onder de voeten: bescherming tegen natuurgeweld en klimaat

Terwijl Utrecht zich voorbereidt op klimaatverandering, is bescherming tegen natuurgillen eeuwenoud. De Rijn en Vecht, de rivieren die Utrecht bereikbaarheid, drinkwater en rioleringskansen verschaffen, brachten ook overstromingsgevaar. Overstroomden ze rond Vleuten, een landbouwgebied waar **boerderij Ter Weide** aan herinnert (samen met **Het Gebouw** tegenwoordig 'De Vrijstaat'), dan bood het torentje van de **Torenpleinkerk** schuilgelegenheid. In 1855 nog bood de Utrechtse **Geertekerk** honderden Veenendalers onderdak, gevlucht voor overstromingen. Eeuwen eerder kozen de Romeinen juist een zandheuvel voor hun fort 'Trajectum' en kwam de middeleeuwse **Janskerk** vanwege zijn ondergrond nét niet in het gareel van Utrechts Kerkenkruis. Voor droge voeten regelden waterschappen het waterpeil, zoals de **Sluiswachterswoning** laat zien.

Ook de waterlinies zetten water strategisch in: via de Klopvaart hielden **Fort De Gagel** en **Fort aan de Klop** vijanden op afstand. Naast water, leverde ook windkracht gevaar op. Stadsbranden konden zich snel verspreiden. De storm die in 1674 de **Domkerk** halveerde, beschadigde ook de **Nicolaïkerk** en **Jacobikerk**. Geen monument weerspiegelt de overgang van vertrouwen in beschermheiligen naar vertrouwen in weerberichten beter dan **Sonnenborgh**, in 1854 de ontstaansbasis van het KNMI. In voormalig **Fort Hoofddijk** doen wetenschappers tegenwoordig aardbevingsonderzoek.

Inmiddels herkennen we niet alleen gevaren ván de natuur, maar ook gevaren vóór de natuur. Waar Utrecht ooit vol fabrieken stond en grachten als open riool dienden, zorgen voorzieningen als **Rioolgemaal Kardinaal de Jongweg** nu voor schoon water. Ook de **begraafplaatsen Soestbergen** en **Kovelswade** ontstonden uit hygiënische overwegingen. De belangrijkste bescherming tegen natuurgevaar blijft het eigen huis. Onze woningen klimaatbestendig maken is een grote operatie. **Erasmuslaan 5 en 9** laten zien hoe recent juist bouwen voor licht en lucht nog mode werd!

18 Janskerk *Janskerkhof 26*

19 Domkerk *Domplein*

- Let op: open tot 15:00
- Flitsrondleidingen om 10:30, 11:00 en 11:30
- Activiteit voor kinderen: bouw mee aan een modelboog van de Domkerk
- Zaterdagmiddagmuziek om 15:30

20 Jacobikerk *St Jacobsstraat 171*

- Concerten van het Domstad Jeugdorkest om 11:30 en 12:30
- Orgelconcert door G.C. de Gier om 14:30

21 Nicolaïkerk *Nicolaïkerkhof 8*

- Rondleidingen door gidsen van Kerken Kijken Utrecht
- Orgelconcerten

Torenpleinkerk Vleuten

Begraafplaats Soestbergen

22 Geertekerk

Geertekerkhof 23

- Optreden A-capellakoor ZILT om 12:00
- Optreden Vocaal Ensemble Capella Con Sensus om 13:00
- Optreden Utrechts Kamerkoor om 15:30

23 Sluiswachterswoning

Everard Meijsterlaan 1

- Let op: alleen open tijdens rondleidingen om 11:00 en 15:00
- Korte rondleiding door een medewerker

24 Sonnenborgh

Zonnenburg 2

- Korte lezing door oud-directeur Bas Nugteren om 10:30, 12:30 en 14:30
- Rondleiding van Sonnenborgh naar Manenborgh om 11:00 en 13:00

25 Fort Hoofddijk

Budapestlaan 17

26 Fort aan de Klop

1e Polderweg 4

27 Rioolgemaal Kardinaal de Jongweg

Van Esveldstraat 23

28 Fort de Gagel

Gageldijk 167

29 Begraafplaats Soestbergen

Gansstraat 171

- Let op: open van 10:00 tot 13:30
- Begeleide wandeling om 10:15 en 12:00
- Bezichtiging van een grafkelder
- Speurtocht voor kinderen naar knuffels

30 Begraafplaats Kovelswade

Koningsweg 45-1

- Let op: open van 14:00 tot 17:00
- Muzikaal optreden om 14:00 en 15:00
- Ontmoet de grafdelvers en medewerkers van de begraafplaats
- Informatie over natuurbegraven en de geschiedenis van de begraafplaats

31 Erasmuslaan 5

Erasmuslaan 5

32 Erasmuslaan 9

Erasmuslaan 9

- Tentoonstelling van geometrische abstracte en constructivistische kunst
- Optreden van een dichter

33 De Vrijstaat

(Boerderij Ter Weide)

Hof van Monaco 3

- Let op: open van 12:00 tot 17:00

34 Het Gebouw

Madridstraat 1

- Let op: open van 12:00 tot 17:00

35 Torenpleinkerk Vleuten

Schoolstraat 5

- Let op: open van 10:00 tot 16:00
- Rondleidingen
- Optreden van een koor
- Fietsexcursie binnen het thema Weerbaar Erfgoed
- Historische wandeling
- Speurtochten en escaperoom

Nieuw te bezoeken

ACU 55

Voorstraat 71

Politiek-cultureel centrum dat al vijftig jaar een belangrijke plek inneemt in het Utrechtse culturele en maatschappelijke leven.

Bakkerspoort 6

Mariastraat 28

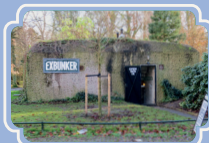
Middeleeuwse toegangspoort die later winkel werd. Alleen van buiten zichtbaar, maar over de herontwikkeling vinden lezingen plaats. Zie pagina 4.

Sporen van de gesloopte De Utrecht 66

Smakkelaarsveld 21

Voormalig Jugendstil hoofdkantoor van verzekeringsmaatschappij De Utrecht. Gesloopt, maar er zijn er nog steeds sporen in het Utrechtse straatbeeld te vinden.

EXbunker 13

Wilhelminapark 24A

Zeldzame commandobunker uit de Tweede Wereldoorlog, verborgen aan de rand van het Wilhelminapark.

HTMU Loods 68

Concordiastraat 80

Voormalige treinenreparatieloods die herinnert aan het industriële en spoorwegverleden van Utrecht. Binnenkort een beeldbepaler in een nieuwe woonwijk.

Mattheüskerk 69

Hendrika van Tussenbroeklaan 1a

Opvallend traditioneel vormgegeven wederopbouwkerk, mede gefinancierd door de gemeenschap via een symbolische 'stenenactie'.

Minstroomgebied 64

Beschermd stadsgezicht tussen Notebomenlaan, Adriaen van Ostadelaan, Zonstraat en Maliesingel
Uniek gebied waar het historische hovenierslandschap, oude stratenpatronen en monumentale bebouwing nog altijd zichtbaar zijn.

Ook dit jaar zijn er weer bijzondere plekken te ontdekken die voor het eerst deelnemen aan Open Monumentendag Utrecht.
Of: terug zijn van lang weggeweest!

Quinton House 78

Nieuwegracht 60

Monumentaal grachtenpand met werfkelder, diepe stadstuin en historische woonverdiepingen.

Rioolgemaal Kardinaal de Jongweg 27

Van Esveldstraat 23

Karakteristiek rioolgemaal uit de jaren vijftig, bekend van het gevelkunstwerk De Riolrat van kunstenaar Jan van Luijn.

Sint Gertrudiskerk (COMMIT sportschool) 87

Amaliadwarsstraat 2A

Voormalige rooms-katholieke kerk in Rivierenwijk, tegenwoordig in gebruik als sportschool.

Sluiswachterswoning 23

Everard Meijsterlaan 1

Voormalige dienstwoning van de sluiswachter, tegenwoordig onderdeel van een herbestemd industrieel gebied. Alleen om 11:00 en 15:00 met rondleiding te bezoeken.

Stadskasteel Oudaen 7

Oudegracht 99

Een van de best bewaarde middeleeuwse stadskastelen van Utrecht, met een geschiedenis die teruggaat tot de dertiende eeuw.

Wooncomplex De Tuinwijk 50

Van der Mondestraat, Bucheliusstraat & Melis Stokestraat

Monumentaal wooncomplex voor volkshuisvesting, in 1921 gebouwd voor ambtenaren van verschillende bedrijven, waaronder de NS.

Vrij-Katholieke Kerk 79

Herenstraat 27

Bijzonder zeventiende-eeuws woonhuis waar onder andere dichter Martinus Nijhoff heeft gewoond.

Meld je
aan!

Utrecht werkt aan de werven

Het Utrechtse wervengebied is uniek in de wereld. Dit middeleeuwse havencomplex is al eeuwen het bruisende hart van de stad. De gemeente werkt samen met keldereigenaren, ondernemers, bewoners en vele anderen aan het herstel en behoud van de werven. Zodat ook toekomstige generaties van dit erfgoed kunnen genieten.

Hoor en zie meer tijdens een van de gratis rondleidingen. Haal je tickets op bij de informatietent op het Domplein.

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
werven

- 1 Pandhof van de Dom
- 2 Academiegebouw
- 3 Universiteit Utrecht
- 4 Dommoren
- 5 Pauzhuize
- 6 Buurkerk en toren (Museum Speelklok)
- 7 Bakkerspoort
- 8 Stadskasteel Oudaan
- 9 Het Utrechts Archief
- 10 Stadsschouwburg Utrecht
- 11 Ridderlijke Deutsche Orde
- 12 Balije van Utrecht
- 13 Gebangenis Wolvenplein

- 34 Het Gebouw
- 35 Torenplein kerk Vleuten
- 36 Fundatie van Renswoude
- 37 Refectiekamer van Maria van Pallais
- 38 Johanna Hudiggebouw
- 39 Sociëteit De Vereeniging
- 40 St. Augustinuskerk
- 41 Doopsgezinde Kerk
- 42 Bartholomeus Gasthuis
- 43 Museum Catharijneconvent
- 44 St. Catharinakathedraal
- 45 St. Willibrorduskerk
- 46 St. Gertrudiskathedraal en Gertrudiskapel

- 59 Het Broodhuis
- 60 Oude Hortus / Universiteitsmuseum Utrecht
- 61 Stadskraan Utrecht
- 62 Oranjekapel (Kerk op Zuilen)
- 63 Holy Trinity Anglican Church
- 64 Minstroomgebied
- 65 Rietveld Schröderhuis
- 66 De Utrecht (gesloopt)
- 67 Houtzaagmolen De Ster
- 68 HTMU Loods
- 69 Mattheüskerk
- 70 Villa Jongeriuscomplex
- 71 Instituto Cervantes
- 72 Bibliotheek Neude
- 73 Slachstraat Filmtheater
- 74 Louis Hartlooper Complex
- 75 Lutherse Kerk
- 76 Huize Molenaar

- 13 Exbunker
- 14 Fort aan de Biltstraat
- 15 Fort Blauwkapel & kerkje Blauwkapel
- 16 Castellum Hoge Woerd
- 17 Bastion Sterrenburg
- 18 Janskerk
- 19 Domkerk
- 20 Jacobikerk
- 21 Nicolaïkerk
- 22 Geertekerk
- 23 Sluiswachterswoning
- 24 Sonnenborgh
- 25 Fort Hoofdijk
- 26 Fort aan de Klop
- 27 Roolgemaal Kardinaal de Jongweg
- 28 Fort de Gagel
- 29 Begraafplaats Soestbergen
- 30 Begraafplaats Kovelswade
- 31 Erasmuslaan 5
- 32 Erasmuslaan 9
- 33 De Vrijstaat (Boerderij Ter Weide)

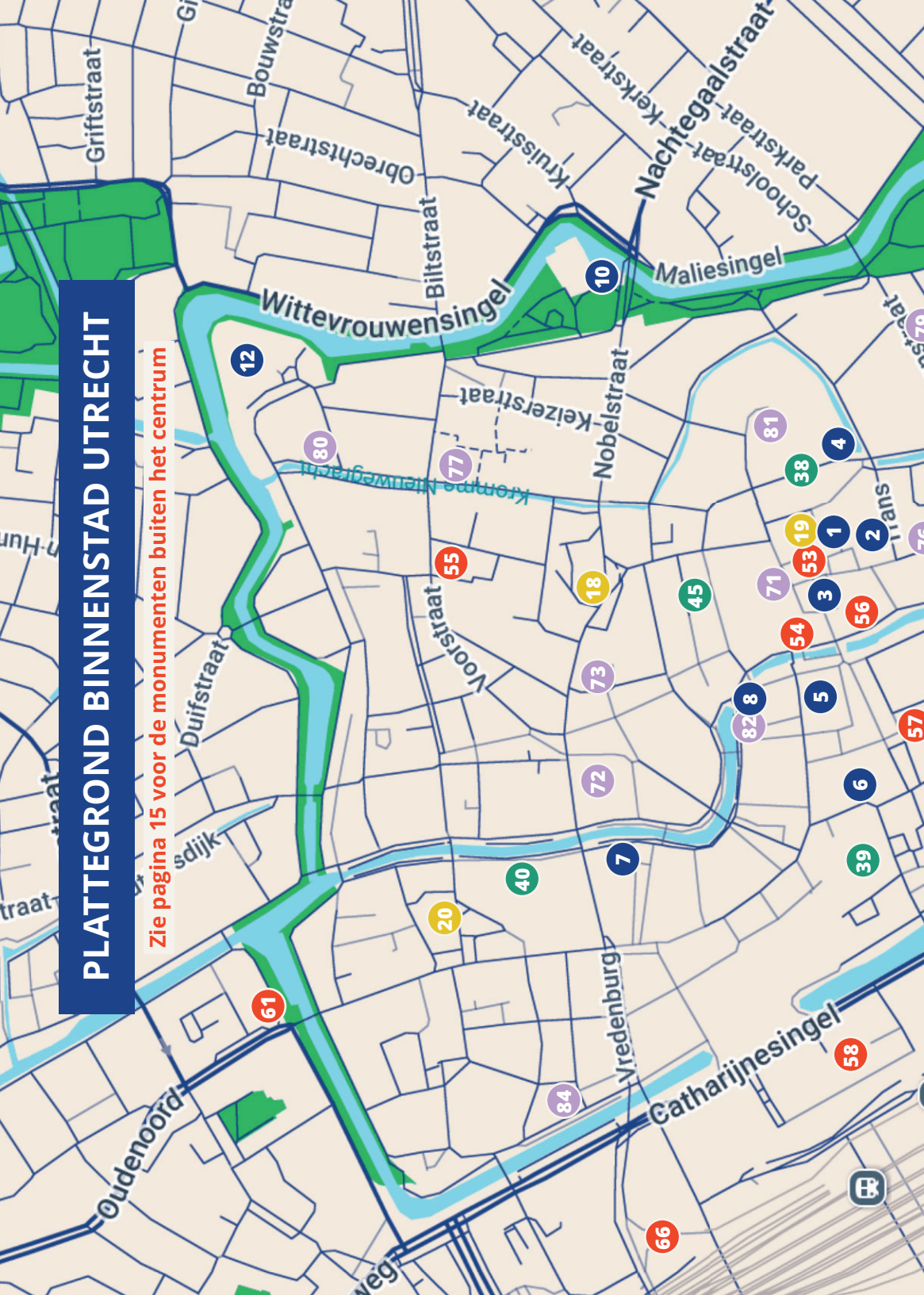
- 47 Bruntenhoftuin
- 48 De Musketon
- 49 Wooncomplex De Utrecht
- 50 Wooncomplex De Tuinwijk
- 51 St. Aloysiuskerk
- 52 De Broederschapshuizen
- 53 DOMunder
- 54 Paleis Lofen
- 55 Politiek-cultureel centrum ACU
- 56 Restauratie-atelier Museum Speelklok
- 57 Sint Eloyen Gasthuis
- 58 Kapel van het Stillecentrum in Hoog Catharijne

PLATTEGROND VAN DE STAD UTRECHT

Zie pagina's 16/17

PLATTEGROND BINNENSTAD UTRECHT

Zie pagina 15 voor de monumenten buiten het centrum

Zelf op ontdekkingstocht

Wil je zelf op ontdekkingstocht? Volg een van de thematische fiets- en wandelroutes door de stad.

De thema's zijn Watererfgoed, Bescherming tegen oorlog en geweld en Bescherming tegen armoede, ziekte en buitensluiting.

Deze routes verbinden monumenten die aansluiten bij het thema Weerbaar Erfgoed: Utrecht beschermt! en laten zien hoe Utrecht door de eeuwen heen werd beschermd én hoe monumenten zelf soms bescherming nodig hadden om behouden te blijven.

Je vindt ze via
openmonumentendagutrecht.nl/routes
of de Open Monumentendag-app.

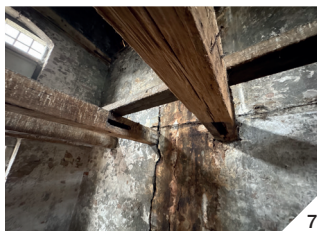
monumenten als inspiratie voor morgen

Karakter Erfgoed laat mensen op een inspirerende manier kennismaken met de kracht van erfgoed. Historische waarden, verhalen en details wekken we (opnieuw) tot leven en we verrassen met eigentijdse toevoegingen en slimme techniek.

Nieuwe functies, veranderend gebruik en verduurzaming zetten we in om de historie afleesbaar te maken. Zo creëren we een omgeving met een sterke identiteit, waarin mensen samen wonen, werken, ontdekken en genieten.

Benieuwd naar onze projecten?

Ontdek wat wij voor u kunnen betekenen.

1. Conscious Hotel, Amsterdam 2. Huize Randenbroek, Amersfoort 3. Heavens Hotel, Hoorn
4. De Hooge Riet, Ermelo 5. Augustinuskerk, Utrecht 6. Fort Pannerden, Doornburg
7. Bakkerspoort, Utrecht 8. Paushuize, Utrecht 9. Rijtuigenloods, Amersfoort.

Karakter Erfgoed
architect en erfgoedsspecialist

Hooghiemstraplein 65
3514 AX Utrecht

info@karaktererfgoed.nl
030 276 9120

Stap op de fiets en beleef het waterverhaal van Utrecht!

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden werkt elke dag aan veilige dijken en voldoende en schoon water in een veranderend klimaat. Dat doen we niet alleen nu: ook onze voorgangers, maar liefst 175 waterschappen, polders en hoogheemraadschappen, legden de basis voor het watersysteem van vandaag. Hun sporen zijn nog altijd zichtbaar in de stad en de regio.

Fiets op Open Monumentendag mee langs sluizen, grachten en kanalen. Onderweg ontdek je hoe inwoners, stad en waterschap door de eeuwen heen samenleven met water en samenwerken aan een veilige, gezonde en prettige leefomgeving.

Meer ontdekken?

Kijk op hdsr.nl/watererfgoedkaart voor verhalen over watererfgoed, fietsroutes en wandelommetjes van het waterschap.

Of scan de
QR-Code

3. Samen in de stad: bescherming tegen armoede, ziekte en buitensluiting

In middeleeuws Utrecht boden gilden, kerkgemeenschappen en gasthuizen uit liefdadigheid ondersteuning aan de minderbedeelden. Het **Bartholomeus Gasthuis** ving pelgrims, bedelaars en zieken op en was ook een ontmoetingsplek voor ouderen. Het **Catharijneconvent**, oorspronkelijk een Johanniters-klooster, groeide na de oprichting van de Universiteit Utrecht uit tot academisch ziekenhuis. Daarnaast ontstonden woonvoorzieningen voor specifieke groepen. Vanuit de **Refectiekamer van Maria van Pallaes** werd geregeld dat de allerarmsten gratis konden wonen in de naastgelegen Kameren. De **Bruntenhof** bood onderdak aan armlastige vrouwen. Vleuten kende de **Broederschapshuisjes**. De **Fundatie van Renswoude** begon als internaat voor talentvolle jongeren. Rond 1900 kreeg deze zorggedachte een vervolg in sociale woningbouwprojecten zoals **De Utrecht** en **De Tuinwijk**, om de leefomstandigheden van arbeiders te verbeteren.

Kerken boden eeuwenlang gemeenschap en steun, maar konden ook uitsluiten. In tijden van religieuze verdeeldheid vonden geloofsgroepen elkaar in schuilkerken zoals de **Gertrudiskapel** en de **Doopsgezinde Kerk**. Na de terugkeer van de godsdienstvrijheid verrezen nieuwe katholieke kerken, waaronder de **Willibrordkerk** en de **Augustinuskerk**. De **St. Catharinakathedraal** werd de bisschopszetel van het aartsbisdom Utrecht.

Ook in de twintigste eeuw bleef de behoefte aan ontmoeting en gemeenschapsvorming bestaan. Waar nieuwe woonwijken vroeger vanzelfsprekend een kerk kregen, zoals de **Sint-Aloysiuskerk**, ontstonden later andere plekken voor samenkomst. Sociaal-cultureel centrum **De Musketon** is daarvan een voorbeeld en weerspiegelt de idealen van inspraak, laagdrempeligheid en gemeenschapszin.

Tot slot zorgen verenigingen voor verbinding en saamhorigheid. **Sociëteit De Vereeniging** laat zien hoe traditie, ontmoeting en exclusiviteit soms samengaan. Tegelijkertijd herinneren monumenten ook aan maatschappelijke verandering. Het naar de eerste vrouwelijke rechter vernoemde **Johanna Hudiggebouw** laat zien dat emancipatie en inclusie blijvende aandacht vragen.

36 Fundatie van Renswoude

Agietenstraat 5

37 Refectiekamer van Maria van Pallaes

Nieuwegracht 205

38 Johanna Hudiggebouw

Achter Sint Pieter 200

- Rondleiding door een Open Monumentendag gids

39 Sociëteit De Vereeniging

Mariaplaats 14

- Doorlopend inleidingen over de historie van het pand en de omgeving, gevolgd door rondleidingen
- Lezingen over de herbestemming van de Bakkerspoort door Karakter Erfgoed, om 11:00, 13:00 en 15:00

40 St. Augustinuskerk

Oudegracht 69

- Let op: gesloten tussen 11:45 en 13:00
- Orgelconcert door Paul van der Woude om 14:00

41 Doopsgezinde Kerk

Oudegracht 270

- Optredens van vocal group All Xclusive om 10:00, 10:30, 11:00 en 11:30
- Optredens van Wim Brunsveld en Relinde Nefkens om 12:00 en 14:00

42 Bartholomeus Gasthuis

Lange Smeestraat 40

- Bezoek de Regentenzaal en geniet van koffie, thee, lunch of een borrel in de brasserie met terras

43 Museum Catharijneconvent

Lange Nieuwstraat 38

- Let op: open van 11:00 tot 17:00
- Workshop Catharijnehuisjes maken
- tussen 11:00 en 16:00
- Lezing 'Van Kerk tot Klooster: Erfgoed op Locatie' om 14:30 en 15:30
- Kloosterwandelingen om 13:00 en 14:00

44 St. Catharinakathedraal

Lange Nieuwstraat 36

- Orgelconcert Wim Does op het Maarschalkerweerdorgel om 11:00 en 15:00
- Orgelconcert Wim Does op het Koororgel om 13:00

45 St. Willibrorduskerk

Minrebroederstraat 21

- Let op: open van 11:00 tot 17:00
- Korte orgeldemonstraties verspreid over de dag

Fundatie van Renswoude

De Musketon

46 St. Gertrudiskathedraal en Gertrudiskapel

Willemsplantsoen 2

- Concert van het Utrechtse vrouwenkoor Espresso om 12:00

47 Bruntenhoftuin

Via Schalwijkstraat

48 De Musketon

Hondsrug 19

- Let op: open van 12:00 tot 17:00
- Korte rondleiding om 14:00, 15:00 en 16:00

49 Wooncomplex De Utrecht

Hobbemastraat 25

- Let op: open van 11:00 tot 17:00

50 Wooncomplex De Tuinwijk

Bucheliusstraat 1

- Vijf woningen in het complex geopend
- Tentoonstelling over de bijzondere interieurelementen van het wooncomplex
- Rondleidingen door de wijk

51 St. Aloysiuskerk

Adriaen van Ostadelaan 4

- Let op: open van 12:00 tot 17:00

52 De Broederschapshuisjes

Dorpstraat 1, Vleuten

- Let op: open van 10:00 tot 16:00
- Presentatie over het behoud en doorgeven van het materiële en immateriële erfgoed van Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn

Hart voor de zaak: instandhouding door actie en (bewoners)initiatief

Dit jaar staat ook de bescherming van erfgoed zelf centraal. De deelnemende monumenten laten zien dat behoud op veel manieren mogelijk is, vaak dankzij betrokken Utrechters. Sommige monumenten kennen een lange traditie van continuïteit, zoals het **Sint Eloyen Gasthuis**: het middeleeuwse smidsgildehuis is nog altijd in gebruik. Ook geloofsgemeenschappen dragen vaak zorg voor hun erfgoed. De **Holy Trinity Church** restaureerde met giften haar glas-in-loodramen. Een nieuwe geloofsgemeenschap behield het art-deco-interieur van de voormalige synagoge, nu **Het Broodhuis**. De **Mattheüskerk** kwam tot stand dankzij bewoners die stenen sponsorden.

Andere monumenten worden behouden door restauratie of bescherming. Het **Rietveld Schröderhuis** werd dankzij monumentenzorg en openstelling een internationaal icoon. **Villa Jongerius** transformeerde na restauratie tot een vergaderlocatie, nadat krakers het behoud mogelijk maakten. Ook tijdelijk gebruik helpt: de **HTMU Loods** behoudt door horeca en kunstenaars een plek in de toekomstige woonwijk. Soms worden verdwenen verhalen opnieuw zichtbaar gemaakt. De **Stadskraan** en **Houtzaagmolen De Ster** zijn historisch verantwoorde reconstructies van verloren erfgoed. **DOMunder** en **Paleis Lofen** ontstonden dankzij bevlogen initiatiefnemers. Ook het Restauratieatelier van **Museum Speelklok** laat zien hoe erfgoed actief wordt behouden. Niet altijd verloopt behoud vanzelfsprekend. De **Oude Hortus** bleef bestaan dankzij buurtprotest, terwijl het **Minstroomgebied** groen bleef door de inzet van bewoners. Ook politiek-cultureel centrum **ACU** bestaat nog dankzij betrokken actievoerders. Zelfs bij Hoog Catharijne bleef een stukje geschiedenis behouden in het **Stiltecentrum Hoog Catharijne**. Bij de **Oranjekapel** herinnert de oude toren aan het oorspronkelijke kerkgebouw. Niet altijd lukte het bewoners om gebouwen te redden: het markante art-nouveauhoofdkantoor van **De Utrecht** werd in 1974 ondanks protest gesloopt. Maar dankzij bewaarde onderdelen en een herinneringssteen leeft het gebouw voort in de stad.

53

DOMunder

Domplein 32

- Mini-tours met een gids

Villa Jongerius

54

Paleis Lofen

Vismarkt 17A

- Mini-tours met een gids

55

Politiek-cultureel centrum ACU

Voorstraat 71

- Tentoonstelling over 50 jaar ACU
- Nederlandse rondleiding om 12:00, Engelse rondleiding om 15:00

56

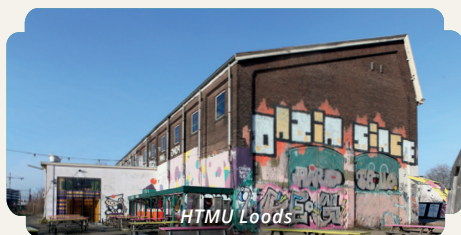
Restauratie-atelier Museum Speelklok

Lichte Gaard 9

- Let op: open van 13:00 tot 17:00
- Presentatie over het restauratieatelier van Museum Speelklok

57 Sint Eloyen Gasthuis

Boterstraat 22

- Lezing 'Sint Eloyen Gasthuis: al 6 eeuwen weerbaar' door een van de broeders om 13:30 en 15:00

58 Kapel van het Stiltecentrum in Hoog Catharijne

Godebaldkwartier 74

- Rondleidingen door vrijwilligers van het Stiltecentrum

59 Het Broodhuis

Springweg 162

- Let op: open van 12:30 tot 16:15
- Pianorecital door K. Asberg om 17:15 met werken van o.a. Mozart, Mendelssohn en Chopin

60 Oude Hortus / Universiteitsmuseum Utrecht

Lange Nieuwstraat 106

- Optreden van Wereldkoor Sophie's Voice om 14:00 en 15:00
- Resisting Waters tentoonstelling van Gaudeamus Festival

61 Stadskraan Utrecht

Aan de werf nabij Weerdsingel Westzijde 50

62 Oranjekapel (Kerk op Zuilen)

Amsterdamsestraatweg 441A

- Elk uur een muziekmoment
- Kort middaggebed om 12:30
- Soep na het middaggebed
- De hele dag koffie, thee en iets lekkers

63 Holy Trinity Anglican Church

Van Limburg Stirumplein 2

- Let op: open van 10:00 tot 16:00
- English Tea Room

64 Minstroomgebied

Gebied tussen de Adriaen van Ostadelaan, Zonstraat, Maliesingel en Notebomenlaan

- Let op: open van 11:00 tot 17:00
- Ontdek het gebied aan de hand van een speciale routekaart met negen informatiepunten
- Lezingen en wandelingen vanuit tuinhuis De Gladjool om 11:00, 13:00 en 15:00
- Onthulling nieuwe wandschildering Jos Peeters op hoek Abstederdijk/Minstraat

65 Rietveld Schröderhuis

Prins Hendriklaan 50

66 De Utrecht (gesloopt)

Smakkelaarsveld 21

- Bekijk de overgebleven sporen van het gesloopte verzekeringsgebouw De Utrecht, waaronder de chimaera's en de herinneringssteen

67 Houtzaagmolen De Ster

Ingang Floresstraat, Molenpark 3

68 HTMU Loods

Concordiastraat 80

- Let op: open van 12:00 tot 17:00

69 Mattheüskerk

Hendrika van Tussenbroeklaan 1A

- Elk uur een rondleiding
- Demonstraties van het kerkorgel gedurende de dag

70 Villa Jongeriuscomplex

Dr. M.A. Tellegenlaan 1

- Let op: open van 13:00 tot 17:00
- Ontvangst door de familie Jongerius
- Historische films en foto's over de geschiedenis van het complex

Tekenen voor een nieuwe tijd: instandhouding door herbestemming en herontwerp

Erfgoed behouden betekent niet altijd dat alles hetzelfde blijft: steeds vaker blijven historische gebouwen behouden door een nieuwe functie. De herbestemmingstrend begon met industrieel erfgoed, met de **Werkspoorfabriek** als bekend Utrechts voorbeeld.

Ook kerken krijgen regelmatig nieuwe functies. Bij de herontwikkeling van de Sint-Antoniuskerk tot **Stadsklooster Utrecht** bleven ontmoeting en bezinning een belangrijke rol spelen. De voormalige Westerkerk werd hotel **BUNK**, terwijl de voormalige **Sint Gertrudiskerk** aan de Amaliadwarstraat een sportschool met sauna huisvest. Het spanningsveld tussen religieuze geschiedenis en nieuwe functies is daarbij vaak zichtbaar. Het **Instituto Cervantes**, gevestigd in een voormalige protestantse kerk, werd na aankoop door Spanje een cultureel centrum. De **Pieterskerk** bleef kerk én werd centrum voor de Franse cultuur.

Hergebruik is van alle tijden. De **Lutherse Kerk** maakt gebruik van een voormalige kloosterkapel en de **Vrij-Katholieke Kerk** vestigde zich in een oud woonhuis. **Huize Molenaar** verrees op de Paulusabdij, waarvan de muur nog in de tuin staat. Het Franse paleis aan de Wittevrouwenstraat deed achtereenvolgens dienst als archief en nu als **Universiteitsbibliotheek**.

Soms vraagt herbestemming om ondernemerschap. Het **Louis Hartlooper Complex** vond onderdak in een voormalig politiebureau, terwijl het **Slachtstraat Filmtheater** eveneens een nieuw cultureel leven kreeg. Het gerenoveerde **Quinton House** biedt tegenwoordig ruimte aan bijeenkomsten en vergaderingen. Andere voorbeelden zijn **Bibliotheek Neude** in het voormalige postkantoor en het nieuwe **Kantoor Erfgoed** van de gemeente aan **Plompetorengracht 15a-17**. In **Magazijn De Zon** verrijst na restauratie een literatuur- en kinderboekenmuseum. **Atelier Manenburg** toont hoe ook particulier gebruik een monument een duurzaam tweede leven kan geven.

71 Instituto Cervantes

Domplein 3

- Rondleidingen met gids om 11:00, 12:00, 13:00 en 14:00
- Lezing 'Spaanse Sporen in Utrecht' door Krista van der Bron om 15:30

72 Bibliotheek Neude

Neude 11

- Rondleidingen in Nederlands en Engels tussen 10:30 en 14:00 over architectuur en transformatie van het voormalige postkantoor
- Lezing door rondleider Jan Smits om 15:00
- Aanmelden via website

73 Slachtstraat Filmtheater

Slachtstraat 5

- Let op: alle zalen open en programma van 10:00 tot 12:00, daarna alleen de openbare ruimtes open tot 17:00
- Vertoning van de film 'Slachtstraat: van rechtbank tot filmtheater'

74 Louis Hartlooper Complex
Tolsteegbrug 1

- Let op: alle zalen open en programma van 10:00 tot 12:00, daarna alleen de openbare ruimtes open tot 17:00
- Vertoning van de film 'Van Bajes tot Bios'

75 Lutherse Kerk
Hamburgerstraat 9
• Concerten

76 Huize Molenaar
Korte Nieuwstraat 6-8
• Let op: open van 10:00 tot 13:00

77 Universiteitsbibliotheek Binnenstad
Drift 27
• Rondleidingen tussen 10:30 en 16:00

78 Quinton House
Nieuwegracht 60

79 Vrij-Katholieke Kerk
Herenstraat 27

80 Kantoor Erfgoed Utrecht
Plompetorengracht 15a-17
• Expo "Werken aan Utrechts Erfgoed"
• Lezingen over restauratie en erfgoedzorg om 13:30, 14:30 en 15:30

81 Pieterskerk
Pieterskerkhof 3

82 Magazijn De Zon
Oudegracht 167
• Programma met De Verhalendame van het Literatuurmuseum / Kinderboekenmuseum, elk uur tussen 11:00 en 16:00

83 Atelier Manenburg
Wijde Doelen 27
• Meet & greet met kunstenaar Emilio Timp

84 BUNK Utrecht
Catharijnekade 9

85 Stadsklooster Utrecht
Kanaalstraat 198
• Gratis rondleidingen naar de toren
• Doorlopende expositie rondom het jaarthema
• Presentatie toekomstplannen

86 Museum van Zuilen in de Werkspoorfabriek
Schaverijstraat 13
• Let op: open van 12:00 tot 17:00
• Presentatie over Werkspoor om 11:00, 13:00 en 15:00
• Rondleiding van het museum naar de skybox

87 Sint Gertrudiskerk (COMMIT Sportschool)
Amaliadwarsstraat 2A

RESTAURATIE BOUW ONDERHOUD

Techniekweg 42 | 3542 DT Utrecht | www.jurriens.nl

nico de bont | TBI

Voor de toekomst van ons verleden

Bij Nico de Bont werken we aan de restauratie, herbestemming en verduurzaming van grote en kleine monumenten. Ook in Utrecht.

De Domtoren, Fort Hoofddijk, Slachtstraat Filmtheater. En binnenkort de Werfkelders!

Word jij onze nieuwe Bontgenoot?

Mijlpalen voor behoud: Hoe ouderdom soms z'n voordelen heeft – zelfs voor kraakplek ACU

Wie in 1986 op de Domtoren stond, zag pas ver voorbij de Neudeflat weer hoogbouw. Lunetten was bijna af, 'Leidsche Rijn' niet meer dan de trekvaart naar Leiden. Soms hoorde je een auto de Catharijnebaan over scheuren. Maar Utrechts grootste attractie bevond zich recht onder je neus: een levensgrote Saturnus-V-raket, in het kader van tentoonstelling Space '86 op de westkant van de toren geplakt. In deze context vond in september 1986 voor het eerst de landelijke Open Monumentendag plaats.

Open Monumentendag bestaat dit jaar veertig jaar. Maar met een rijk scala aan gastvrije locaties jubileert het evenement niet als enige! Voor iedere tien, twintig of honderd jaar terug in de tijd kennen locaties uit het programma markante momenten. Denk aan de heropgebouwde houtzaagmolen De Ster (1996), de oprichting van de familiestichting die uiteindelijk Villa Jongerius zou redden (2006) of de restauratie van de opengestelde sluiswachterswoning (2016). Ontzag hebben we zeker voor de (vele!) monumenten ouder dan wijzelf, waarvan politiek-cultureel centrum ACU er met zijn 50-jarig bestaan dit jaar één is. Wat brengt zo'n gouden jubileum een monument eigenlijk?

Geschiedenis ACU

Wie de bestickerde entree aan de Voorstraat passeert, hangt zijn jas aan een haakje en komt een bar met eetgelegenheden binnen, waarachter zich een concertzaal met podium en dansvloer bevindt. Haaks op het pand staat hostel Strowis, waarmee ACU een achtertuin én geschiedenis deelt. Door de jaren heen ontwikkelde het politiek-cultureel centrum zich tot een prominente ontmoetingsplek voor de alternatieve scene in Utrecht. Op het programma staan (veganistische) maaltijden en debatavonden, maar ook optredens, benefieten en feesten. ACU neemt een herkenbare, alternatieve, maar tegelijkertijd gevestigde plek tussen de Utrechtse horeca in.

De naam 'ACU' is geen historische verwijzing, maar komt rechtstreeks uit de voorgeschiedenis. Het gebouw was tot 1967 daadwerkelijk een autogarage: de Auto Centrale Utrecht. Na het faillissement raakten werkplaats, bovenverdiepingen en tuin in onbruik.

Dat eindigde in 1976 abrupt, toen een groep krakers het pand betrok. Dankzij de inzet van steeds nieuwe generaties vrijwilligers bleef ACU een politiek-cultureel centrum, inmiddels langer dan het ooit een autogarage was. De legalisering volgde in 1993, in samenspraak met de gemeente.

De kracht van jubilea

Jubilea en monumenten kennen een interessante wisselwerking. Vijftig jaar behoud maakt ons nieuwsgierig naar een plek, terwijl ACU het jubileum aangrijpt om de eigen geschiedenis op te diepen en zich aan een nieuw publiek te presenteren. Speciaal voor Open Monumentendag doken vrijwilligers de archieven in op zoek naar foto's.

Zo werken jubilea vaker: ze zijn logische momenten om aandacht te vestigen op een plek of geschiedenis. Zo maakt Van Puin tot Plein ons momenteel bewust van 200 jaar Domplein, vierden we eerder 100 jaar De Stijl en daarvoor 300 jaar Vrede van Utrecht.

Jubilea kunnen middelen bijeenbrengen voor een restauratie, publicatie of nieuwe presentatie van erfgoed. Ze zijn daarmee niet alleen een feest, maar ook een hulpmiddel voor instandhouding. Soms krijgen jubilea blijvende aandacht, bijvoorbeeld in de vorm van plaquettes of zeven nieuwe klokken voor zes eeuwen Domtoren. Interessant is dat de manier waarop we jubilea vieren vaak laat zien hoe wij onszelf en het erfgoed graag zien.

We zien je graag terug in 2036 – en vieren dan 100 jaar Galgenwaard, 400 jaar Universiteit Utrecht én 50 jaar Open Monumentendag!

Een greep uit de jubilea van Open Monumenten in 2026

Een kristallen jubileum (10 jaar)	2016	Restauratie sluiswachterswoning Merwedekanaal
Een porseleinen jubileum (20 jaar)	2006	Oprichting familiestichting: redding Villa Jongerius
Een ivoren jubileum (30 jaar)	1996	Start herbouw houtzaagmolen De Ster
Twee gouden jubilea (50 jaar)	1976	Kraak ACU, Rietveld Schröderhuis Rijksmonument
Een diamanten jubileum (60 jaar)	1966	Fort Blauwkapel wordt beschermd dorpsgezicht
Een Eeuwfeest (100 jaar)	1926	Nieuw art-deco interieur voor synagoge Springweg (nu het Broodhuis)
'Van Puin tot Plein' (200 jaar)	1826	200 jaar geleden dat het huidige Domplein ontstond
Gotische Domkerk klaar (500 jaar)	±1526	+/- 500 jaar
Bouw Stadskaasteel Oudaen (750 jaar)	1276	Gestart 'kort na 1276'

Advertentie

KLASSIEK BOUWEN

Jouw
monument
is onze
passie

www.burgy.nl

Open Monumentendag Utrecht 2026
wordt mogelijk gemaakt door een breed netwerk van
betrokken partners, fondsen en sponsors. Dankzij hun steun
kunnen we jaarlijks duizenden Utrechters verbinden met het
erfgoed van hun stad. Wij bedanken graag:

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

het
cultuurfonds

Ridderlijke Duitse Orde
Balije van Utrecht

Centrum
management
Utrecht

JURRIËNS

nico de bont | TBI
Voor de toekomst van ons verleden

Utrechts
Monumenten
Fonds

karakter
erfgoed

RIDDERSCHAP

VAN UTRECHT

VANBAAREN
Stichting

BURGY
KLASSIEK BOUWEN

Stichting
Carel Nengerman
Fonds

Utrecht
& Partners

VAN
HOOGEVEST
ARCHITECTEN

migrantOUR
Utrecht

Open Monumentendag Utrecht staat altijd
open voor nieuwe financiële samenwerkingen.
Scan de QR code voor meer informatie.

Genoten van Open Monumentendag Utrecht?

Dankzij de inzet van vrijwilligers, monumenteneigenaren, fondsen, sponsoren én bezoekers kunnen duizenden mensen ieder jaar het erfgoed van onze stad ontdekken.

Ook jij kunt een steentje bijdragen. Met jouw bijdrage kunnen we: monumenten gratis toegankelijk houden, educatieve programma's voor scholen organiseren, nieuwe doelgroepen bereiken en het erfgoed van Utrecht zichtbaar en beleefbaar maken.

Elke bijdrage, groot of klein, maakt verschil. Bedankt dat je helpt het erfgoed van Utrecht toegankelijk te houden!

